

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 21.02.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/10352

Saksbehandler:
Helene Mokkelbost

Høringsuttalelse - NOU 2018:11 Ny fjellov

Vi viser til høringsbrev fra Mat- og landbruksdepartementet av 28.8.2018.

Miljødirektoratet mener det er riktig å samle någjeldende fjellov og statsallmenningsloven i én felles lov. Forslaget som legges frem er omfattende, og vi registrerer at utvalget i svært stor grad er delt.

Vår hovedinnvending mot lovforslaget er flertallets forslag til oppsynsordning. Fjellstyrenes lovpålagte oppgaver og mulighet til å drive næringsvirksomhet vil være uforenlig med at de også utfører offentligrettslig oppsyn med egen virksomhet. For å sikre et statlig, uavhengig og helhetlig naturoppsyn, mener vi hovedansvaret for alt offentligrettslig naturoppsyn bør ligge hos Statens naturoppsyn (SNO).

Naturen er en viktig faktor til bedre helse og livskvalitet. Statsallmenningene er viktige områder for naturopplevelser og friluftsliv for hele Norges befolkning. Det er derfor bred politisk enighet om å sikre allemannsretten og tilgangen til disse verdifulle områdene for fremtidige generasjoner. Arealmessig er hele 58 % av statsallmenningene vernet. Det forteller oss at områdene har store naturverdier som må forvaltes med forsiktighet.

Miljødirektoratets kommentarer til forslaget gjennomgås tematisk under.

Formålsbestemmelsen - særlig om friluftsliv og allmenningsbruk

Miljødirektoratet synes det er bra at friluftsliv tas inn i formålsbestemmelsen, og mener mindretallets formulering i § 1-1 bør velges.

Det er etter Miljødirektoratets vurdering viktig å understreke allmenhetens rett til - og tilgang til jakt, fiske og friluftsliv i statsallmenningene ved at dette tas inn i formålsbestemmelsen. Dette er også i tråd med de signaler som er gitt i Regjeringens "Handlingsplan for friluftsliv" (datert juli 2018), samt stortingsmeldingen om friluftsliv (Meld.St.18 (2015-2016)). For å tydeliggjøre at dette er en rett som ikke bør forringes gjennom næringsmessig bruk, foreslås ordlyden endret i tråd med mindretallets forslag til § 1-1, 2.ledd: *"Allmenningsbruk og samisk reindrift skal kunne utøvast slik*

jordbrukar med bruksrett og reindrifta har rett til, og tilgangen til jakt, fiske og friluftsliv skal sikrast for allmenta".

Miljødirektoratet mener jakt og fiske ikke bør tas inn i formålsbestemmelsen i tilknytning til begrepet allmenningsbruk, slik flertallet foreslår. Hvorvidt jakt og fiske for bygdefolk er en allmenningsrett er omtvistet, og mye taler for at dette mer har et allemannsrettslig preg. En avklaring vil kreve en inngående vurdering, og vi tiltrer derfor mindretallets vurdering på dette punkt. Slik vi leser flertallets vurdering på side 198, tar heller ikke de endelig stilling til spørsmålet: *"På same måte som fjellovkomiteen av 1965 tek heller ikkje utvalet no definitivt stilling til om eller i kva grad det er tale om ein allmenningsrett til jakt og fiske for folk i allmenningsbygdene"* (siste setning i 4. avsnitt). Det er derfor uheldig at dette tas inn i formålsbestemmelsen. Retten til jakt og fiske er for øvrig uttømmende regulert i kap. 5.

Oppsyn

Miljødirektoratet mener flertallets forslag til offentligrettslig oppsyn i statsallmenningene er lite ressurseffektivt, vil føre til overlapp mellom SNO og Fjellopsynet, og medføre at utførelsen ikke er underlagt den samme enhetlige styringen som oppsyn utenfor statsallmenningene. Videre medfører forslaget en uheldig rolleblanding som gjør at det kan stilles spørsmål ved oppsynets habilitet.

I flertallets forslag til oppsynsordning i ny fjellov, følger av lovforslagets § 9-1 fjerde ledd, at: *"Fjellopsynet skal føre kontroll med at lovene nemnde i naturoppsynslova § 2, og føresegner gitt i medhald av desse blir overhaldne i statsallmenningen."*

Videre foreslås lov 21. juni 1996 nr 38 om statlig naturoppsyn endret slik: § 2 nytt sjette ledd skal lyde: *I statsallmenninger skal oppsyn etter denne loven ivaretas av fjellopsynet, jf. lov... om bruk og styring av rettar m.m i statsallmenningane (fjellova) §§ 9-1 og 9-2. Departementet kan gi forskrift om utøving av oppsyn i statsallmenninger etter lov... om bruk og styring av rettar m.m i statsallmenningane (fjellova) og etter loven her.*

Flertallets forslag innebærer at ansatte i fjellstyrene - fjellopsynet - skal utføre offentligrettslige kontrolloppgaver nedfelt direkte i fjelloven og naturoppsynsloven. Samtidig understrekes at SNO fremdeles skal ha det nasjonale overordnede ansvaret for naturoppsynet (pkt 11.2.2.2, side 129): *"SNO vil framleis ha det nasjonale overordna ansvaret for naturoppsynet, og vil som i dag etter faglege behov og prioriteringar i varierende grad vere til stades i statsallmenningane"*.

Flertallet viser til at det i dag i praksis utføres et omfattende offentligrettslig oppsyn av fjellopsynet i allmenningene. Dette arbeidet skjer i medhold av fjellova § 36, og er nærmere angitt i standardinstruksen for fjellopsynet. Det vises videre til at lovforslaget vil innebære en videreføring og klargjøring av dagens praksis.

Ovennevnte er etter Miljødirektoratets vurdering en uheldig og ufullstendig beskrivelse av hjemmelsforholdene. Vi kan ikke se at et organ gjennom en instruks kan gis myndighet det ikke er gitt gjennom lov. Som det også vises til i utredningen på side 125 er det *"ulike oppfatningar i dag om kva som er grunnlaget for det offentligrettslige oppsynet som blir utført av fjellopsynet"*. Hvorvidt oppsyn etter de lover som er nevnt i lov om statlig naturoppsyn § 2 kan hjemles i dagens fjellov har videre vært problematisert, bl.a. slik det fremkommer av utredningen på side 127. Etter direktoratets vurdering bygger dagens praksis på at fjellstyrene gjennomfører sitt offentligrettslige oppsyn på oppdrag fra og på vegne av SNO. Dette er et viktig perspektiv som ikke går tilstrekkelig klart frem av utredningen. Når det nå foreslås at fjellopsynet, skal utføre offentligrettslig oppsyn i statsallmenningene på selvstendig grunnlag, blir det derfor unyansert å fremstille dette som en videreføring av dagens praksis *"med enkelte administrative forbedringer"* (utredningen s. 127).

Miljødirektoratets innvendinger til flertallets forslag er imidlertid ikke knyttet til hvorvidt dagens

praksis har tilstrekkelig hjemmel, eller innholdet i praksisen. Hovedinnvendingene er knyttet til at offentligrettslig oppsyn i Norge bør organiseres mest mulig ressurseffektivt i forhold til de oppgaver som skal utføres, slik at overlapp med andre instanser i størst mulig grad unngås. Videre er det avgjørende at organiseringen sikrer ivaretagelse av viktige rettsikkerhetsprinsipper som likebehandling og en objektiv og uavhengig håndhevelse av regelverket, slik at oppsynet har tillit i befolkningen. Dette mener vi klart flertallets forslag ikke vil oppfylle.

Ressurseffektiv organisering - hindre overlapp

Statens naturoppsyn (SNO) er nasjonal og overordnet oppsynsmyndighet i Norge. Det er noe uklart hva utvalget legger i at SNO "som i dag" vil ha tilstedeværelse også i statsallmenningene, og vi legger til grunn at når SNO er i en statsallmenning f.eks. i forbindelse med skjøtsel, registreringer eller andre oppgaver, vil de fremdeles ha hjemmel til samtidig å føre oppsyn etter oppsynsloven § 2. I motsatt fall vil situasjonen være at det nasjonale oppsynet ikke kan reagere overfor ulovlige handlinger i statsallmenningene - og dette er neppe intensjonen.

Flertallets forslag medfører at vi får to ulike oppsynsorganer som skal drive offentligrettslig oppsyn, til dels på samme areal. Dette er ikke ressurseffektivt. Vi viser til at et oppsynsapparat som skal drive offentligrettslig oppsyn med myndighet kun innenfor bestemte geografiske grenser - statsallmenningsgrensene - i seg selv ikke er effektiv bruk av ressurser. Miljøkriminalitet er ikke bundet av geografiske grenser, noe f.eks. ulovlig snøskuterkjøring er et eksempel på. Forslaget fører videre til unødig overlapp: SNO har viktige oppgaver knyttet til skjøtsel og registreringer, særlig i nasjonalparkene, som uansett krever tilstedeværelse i statsallmenningene. Hertil kommer SNOs funksjon som nasjonal oppsynsmyndighet. Da er det dårlig ressursutnyttelse å foreslå at oppsyn i samme området "skal ivaretas av fjelloppsynet".

Det praktiske resultatet av flertallets forslag er at vi får to overlappende oppsynsordninger uten organisatorisk bindeledd. SNO er en del av Miljødirektoratet og er miljøforvaltningens operative feltorgan, underlagt Klima- og miljødepartementet (KLD). SNOs oppgaveprioriteringer fastsettes på bakgrunn av hva som er ønskelig for å oppfylle nasjonale miljøkrav og nasjonal miljøpolitikk. Fjelloppsynet vil etter forslaget være ansatt av fjellstyrene og bli styrt av disse. Fjellstyrene oppnevnes av den enkelte kommune. Hvilke prioriteringer som skal gjøres ift offentligrettslig oppsyn i statsallmenningene vil dermed komme fra fjellstyrene og ikke nasjonale føringer. I utredningen på side 129 vises til at "KLD bør stå for bestilling, rapportering og finansiering, og ha eit overordna ansvar for koordinering, kompetanseutvikling og kvalitetssikring av det offentligrettslige oppsynsarbeidet". Hvordan dette skal skje i praksis er imidlertid usikkert, all den tid KLD i dag ikke har noen instruksjonsmyndighet overfor fjellstyrene, og fjelloppsynet har fjellstyrene som arbeidsgiver. Dette forutsetter derfor at KLD gis slik myndighet, men heller ikke dette vil være tilstrekkelig i praksis: Behovet for instruksjon for å sikre et enhetlig oppsyn ligger på et detaljnivå som i dag ivaretas av Miljødirektoratet - ikke departementet. Uavhengig av eventuell instruksjonsmyndighet, medfører forslaget at fjelloppsynets offentligrettslige oppsyn i verneområdene skjer uten tilknytning til og tilførsel av den forvaltningskompetanse og kunnskap SNO har som miljøforvaltningens feltapparat. Dette fører også til at oppsyn på vernet grunn i statsallmenninger blir forskjellig fra oppsyn i alle andre verneområder.

For å sikre at det offentligrettslige oppsynet i Norge fortsatt har enhetlig styring og mål, understreker Miljødirektoratet viktigheten av at det fortsatt blir kun ett offentligrettslig naturoppsyn i Norge. Vi mener det er viktig at instruksjonsmyndighet og ansvar for koordinering, faglig styring og kvalitet fortsatt ligger hos statlige myndigheter. Hensynet til en effektiv organisering av oppsynsarbeidet og effektiv ressursbruk, understøtter at offentligrettslig naturoppsyn med nasjonale miljøverdier fortsatt ligger til Miljødirektoratet og SNO, underlagt KLD. Samtidig ivaretas lokal kompetanse og kunnskap ved at oppsynet utføres av rundt 100 naturoppsyn i felt fra SNOs 61 lokalkontor, og 150 rovviltkontakter spredt rundt i landet.

Miljødirektoratet mener flertallet med sitt forslag ser helt bort fra hovedbegrunnelsen for opprettelsen av SNO i 1996: *Behovet for å rydde opp i en rekke fragmenterte oppsynsordninger med*

ulike rettsgrunnlag, for å skape et mer enhetlig oppsyn med lik praktisering av lovverket. Videre vil forslaget være i strid med anbefalingene fra rapporten om forenklet utmarksforvaltning fra 2014, som anbefalte SNO som helhetlig oppsyn med ansvar for kontroll i utmarksområder, blant annet med sikte på forebygging av alvorlig miljøkriminalitet.

SNO har siden etableringen i 1996 opparbeidet seg en solid faglig kompetanse, herunder på spesielle fagfelt som rovviltfelling, CWD og restaurering av natur m.v. Videre har SNO logistikk og spesialutstyr for utføring av særlige oppsynsoppgaver, og kan aksjonere raskt på tvers av administrative grenser. Dette må komme hele landet til gode, også i statsallmenningene.

Ivareta rettssikkerheten - skape tillit

Miljødirektoratet deler mindretallet ved utvalgsleder Karl Arne Utgårds syn på prinsipielle utfordringer knyttet til rolleblanding som ligger i at fjellstyrene som har inntekter fra jakt og fiske, hytteutleie og andre aktiviteter, og som representerer rettighetshaverne, også skal ha en lovfestet rolle som offentlig myndighetsutøver. Det er prinsipielt uheldig at næringsaktører skal utøve denne type kontroll på egen aktivitet i en form som kan reise spørsmål om habilitet. Et klart skille mellom offentligrettslige kontrolloppgaver og andre roller og oppgaver lagt til fjellopsynet i fjelloven, vil etter vår oppfatning sikre ivaretagelse av publikums og kontrollobjektene tillit til myndighetene.

Miljødirektoratets syn vil på dette punkt være i tråd med mindretallets forslag til ny § 9-1. Fra mindretallets begrunnelse i utredningen pkt. 11.2.3 på s. 130 gjengis:

"Mindretallet er betenkte over rolleblandinga som ligg i at fjellstyra som har inntekter frå jakt og fiske med hytteutleige og anna, og som representerer bruksrettshavarane, også skal ha rolla på vegner av offentlege myndigheiter med å stå for ei objektiv og uavhengig handheving av lovreglar. Mindretallet meiner dei grunnane som talar for at offentlege myndigheiter skal vere uavhengige og objektive veg tyngre enn omsyna som er påpeika for at fjellstyra skal stå for dette arbeidet i statsallmenningane.

Argumentet om lokalkunnskap er nøytralt. SNO har tilsette på 55 lokalkontor over landet. Det er ikkje grunnlag for å hevde at SNO ikkje er lokalt eller at ikkje distrikta har fordeler av SNO til stades i allmenningane og av tilsette som er busette lokalt."

Et statlig og helhetlig naturoppsyn sikrer mest mulig lik praksis ved oppfølging av lovbrudd og lik praksis i kontrollsituasjoner over hele landet. Hensynet til rettsinformasjon, rettssikkerhet og brukervennlighet for publikum, tilsier at det kun bør være én naturoppsynsordning som utøver offentlig myndighet ved kontroll. Det vil gi god forutsigbarhet for brukere av utmarka, som må forvente å bli underlagt kontroll i samband med etterlevelse av miljølover.

Miljødirektoratet vil etter dette fraråde foreslåtte lovendringer i flertallets forslag til § 9-1 fjerde og femte ledd, samt foreslåtte endringer i naturoppsynsloven. Direktoratet vil samtidig vektlegge betydningen av et godt lokalt samarbeid mellom SNO og fjellstyrene. Dette kan gjøres gjennom kjøp av naturoppsynstjenester fra fjellstyrene når det er hensiktsmessig. Tjenestekjøp fra lokalt fjelloppsyn kan bidra med nyttig informasjon inn i oppsynsarbeidet og god lokal ressursutnytting, samtidig som man sikrer at dette skjer ut fra overordnede statlige mål og føringer.

Allmenningsretten

Etter Miljødirektoratets vurdering gis allmenningsretten av flertallet i utredningen pkt. 7.2 et videre innhold enn det rettslig sett er grunnlag for. Vi minner om mandatets pkt. 2.1.4 hvor det fremgår at: *"De sentrale rettigheter og prinsipper i allmenningsretten skal videreføres..."*.

Innholdet i allmenningsretten etter gjeldende rett er et resultat av bruk og tilpasninger over svært lang tid. Det er derfor viktig å holde fast ved de rettslige utgangspunktene som ligger til grunn, slik mindretallet Smistad fremhever på side 80, bl.a. med følgende begrunnelse:

"Mindretallet kan ikke følge flertallet når det, ut fra rettferdsbetraktninger, hevder at ei gruppe bør tildelas kostnadsfri tilgang på ressursene til fellesskapet fordi rettigheter som er opparbeidet ikke lenger er like aktuelle. Det blir forklart med at jordbrukere i allmenningsbygdene eller vil få svært reduserte rettigheter om de ikke erstattes med nye rettigheter. Mindretallet kan ikke se at det er grunnlag for et slikt syn. Rettene fell heller ikke bort selv om de ei tid ikke blir brukte".

Flertallets argumentasjon synes å være at rettighetene må utvides begrunnet i rettferdighetsbetraktninger, endrede behov for den enkelte jordbruker sett i et kort tidsperspektiv, samt hensynet til utvikling i allmenningsbygdene. Dette blir etter direktoratets vurdering feil utgangspunkt. Tilførsel av nye bruksrettigheter må eventuelt gjøres gjennom lov og ikke "bakes inn" i eksisterende begreper. En slik utvikling vil over tid kunne medføre at eiendomsretten til staten blir utthulet.

I en tid der statsallmenningene i økende grad brukes til jakt, fiske og friluftsliv, og staten går inn med økonomiske midler og øvrige tiltak til økt satsning på friluftsliv, bør det utvises varsomhet med å overføre ytterligere grunneierrettigheter fra staten til allmenningsberettigede i statsallmenningene uten sikkert rettslig grunnlag.

Forskrifter om vern går foran fjelloven

Hele 58 % av statsallmenningene i Norge er vernet i medhold av naturmangfoldloven eller den tidligere naturvernloven. Dette innebærer at størstedelen av statsallmenningene har særskilte verneforskrifter som regulerer alle typer inngrep, tilrettelegging, motorferdsel osv. - og vil gå foran fjelloven. Dette burde kommet bedre frem i utredningen.

Verneforskriftene forvaltes i hovedsak av egne verneområdestyrer og vil gå foran bestemmelser som er gitt i fjelloven. Det er etter direktoratets oppfatning en klar svakhet ved utredningen at dette ikke er nærmere beskrevet, og vi mener mangelen berører flere av de oppgaver utvalget er gitt i mandatet, bl.a. i forhold til rammene for fjellstyrenes myndighet, reguleringen av de jordbrukstilknyttede bruksrettighetene, betydningen av lokalt selvstyre og kompetanse, samt oppsyn.

I verneområdene vil som hovedregel naturvennlig friluftsliv, jakt og fiske være tillatt, og landbruk vil kunne drives innenfor rammene av verneforskriften. Samtidig vil flere tiltak kreve tillatelse, som f.eks. oppføring av nye bygg (gjeterbu, seter, jakt- og fiskehytter etc.), tilbygg, oppføring av bruer og klopper, ulike former for motorferdsel osv. De nærmere bestemmelsene for hvert enkelt område fremgår av den enkelte verneforskrift.

Verneforskriftene vil normalt gå foran annet regelverk og vil samtidig gjelde i tillegg til annet regelverk. Det innebærer f.eks. at man i tillegg til byggetillatelse etter plan- og bygningsloven, tiltak etter fjelloven eller tillatelse til motorferdsel etter motorferdselloven - også trenger en tillatelse/dispensasjon etter verneforskriftene.

Forvaltningen av de store verneområdene er som hovedregel lagt til nasjonalpark- eller verneområdestyrer. Verneområdestyrene er oppnevnt med representanter fra berørte kommuner, fylkeskommuner og sametinget. Sekretariatet for verneområdestyrene er stasjonert i lokalsamfunnet og ofte samlokalisert med de lokale SNO-representantene. Dette ivaretar lokal medvirkning, og sikrer bruk av lokal kompetanse i forvaltningen av områdene. En viktig del av forvaltningen er å styre aktiviteten innenfor rammene av verneforskriften slik at belastningen på området ikke blir for stor, herunder å styre ferdselen i særlig mye besøkte områder ved behov. Innenfor de vernede delene av statsallmenningene vil dette derfor ikke være en oppgave for fjellstyrene, slik utredningen kan forstås. Tilretteleggingstiltak for ferdsel innenfor nasjonalparker må foretas innenfor rammene av verneforskriften, og begrenser seg normalt til enkel stimerking, klopplegging og andre mindre tiltak som ikke fører til naturinngrep. I randsonene til verneområdene er det større rom for tilrettelegging med tiltak som oppsetting av skilt, gapahuker, sanitæranlegg, opparbeidelse av parkeringsplasser mv. Men det er svært viktig at all skjøtsel og tilrettelegging i randsonen til verneområdene skjer i et samarbeid med verneområdeforvaltningen slik at det ikke kommer i konflikt med verneformål og de målsettinger man har for utviklingen innenfor verneområder.

For oversiktens skyld er det videre viktig å ta med at alle nasjonalparker fra 2020 skal ha besøksstrategier for å imøtekomme økt bruk av nasjonalparkene til friluftsliv, reiseliv m.m. Besøksstrategien skal utarbeides av verneområdestyret med bidrag fra grunneiere, rettighetshavere, berørte kommuner og lokale næringsaktører som f.eks. turistbedrifter med aktivitet i verneområdet.

Jakt, fangst, felling og fiske - lovforslagets kap. 5

Miljødirektoratet støtter i hovedsak forslaget til nytt kapittel 5, som i stor grad er en videreføring av hovedtrekkene i gjeldende regelverk. Vi har noen kommentarer til utformingen av enkelte bestemmelser, og mener forslaget om å senke terskelen for utestengning fra jakt og fiske etter § 5-5, femte ledd er for lite utredet.

Generelt

Bestemmelsene i kapittel 5 er noe uoversiktlig utformet. Begrepet "jakt" brukes noe inkonsekvent da det i kapitteloverskriften skilles mellom jakt, felling og fangst, uten at dette praktiseres konsekvent i de enkelte bestemmelsene.

Vi er noe i tvil om hva utvalget har lagt i begrepet "felling" siden dette kun er nevnt i overskriften til kap. 5, og ikke i noen av bestemmelsene. Begrepet "felling" ble innført i tillegg til begrepet "jakt" i forskrift av 22. mars 2002 om utøvelse av jakt, felling og fangst (utøvelsesforskriften), for å skille lisensfelling fra jakt. Fellingstillatelse på elg, hjort, villrein, rådyr, kvotejakt på gaupe er derfor noe annet enn begrepet "felling". Systematikken i utøvelsesforskriften bør nedfelles også i ny fjellov.

Utvalget opprettholder ny lov som en fullmaktslov, hvor det i stor grad gis muligheter for fastsetting av sentrale forskrifter som gir rammer for utøvelsen av jakt, og priser på fiske- og jaktkort. Dette gjør loven mer fleksibel og tilpasningsdyktig når det oppstår nye problemstillinger som krever regulering. Miljødirektoratet har forskriftsmyndighet etter dagens lov og mener dette bør videreføres.

Til § 5-1 - definisjoner

Det bør presiseres enten i bestemmelsen, eller i forarbeidene til bestemmelsen, at bosted avgjøres

etter reglene for folkeregistrering. Stadig flere har lengre opphold på fritidshytter e.l, og vil derfor kunne kreve rettigheter som innenbygdsboende i hyttekommunen.

Det bør klargjøres på hvilket tidspunkt man må være bosatt i en kommune for å få rett til jakt som innenbygdsboende - er det f.eks. søknadstidspunktet, trekningstidspunktet eller tidspunktet for jakten som vil være avgjørende? Det er uheldig om dette praktiseres forskjellig fra fjellstyre til fjellstyre.

I tilknytning til definisjonen av utenbygdsboende, burde forslaget redegjort for hvorfor det er brukt "fast bosatt" for innenbygdsboende og "bosatt" for utenbygdsboende. Etter gjeldende fjellovs § 23 er uttrykket "fast bosatt" også brukt for utenbygdsboende. Vi kan ikke se at dette er berørt i kommentaren til § 5-1 side 256.

Til § 5-3 Administrering av jakt- og fiskerett mv.

Etter Miljødirektoratets vurdering er det ryddig at det i § 5-3 presiseres at fjellstyret forvalter jakt- og fiskerettighetene på vegne av alle med slike rettigheter.

Til § 5-4 Pris på jaktkort

I § 5-12 fastslås at jakt på storvilt unntatt villrein er en lik rettighet mellom innen- og utenbygdsboende. Som en konsekvens av dette er fastsatt at prisen skal være lik mellom de to gruppene av rettighetshavere jf. § 5-4. Dette er vi enig i.

Miljødirektoratet støtter flertallets forslag om at Kongen fortsatt skal ha hjemmel til å gi forskrift om pris på jaktkort. Dette gjelder også for § 5-15 om fiskekort. Forskriftsbestemmelsene innebærer at det settes nasjonale prisrammer som gjelder for alle statsallmenninger, og som sikrer et prisnivå som gjør det mulig for folk flest å drive jakt og fiske i statsallmenning.

Når bestemmelsen omtaler arter som elg og hjort er det ikke naturlig å bruke begrepet jaktkort slik det fremgår av overskriften, da jakten primært formidles gjennom privatrettslig avtale. Bestemmelsen bør derfor hete "Pris på jakt".

Til § 5-5 Jakt- og fiskekort og rapportering

Rapportering

Rapportering av jakt og fiske er et viktig virkemiddel i kontrollen med uttaket av vilt og fisk. Miljødirektoratet støtter følgelig forslaget i § 5-5 tredje ledd, som lovfester fjellstyrets adgang til å kunne kreve at jegere og fiskere leverer rapport etter endt jakt og fiske. Etter vårt syn er det viktig at fjellstyret også gis muligheten til å reagere mot manglende rapportering, og vi støtter følgelig forslaget i § 5-5- fjerde ledd, som gir fjellstyret hjemmel til å ilegge gebyr ved manglende rapportering. Dette er lett konstaterbare brudd på regelverket, som det bør være uproblematisk å håndheve for fjellstyret.

Utestenging fra jakt og fiske ved regelbrudd

Miljødirektoratet støtter en videreføring av gjeldende fjellov § 25 tredje ledd, og er enig i at adgangen til utestengning også må gjelde fiske, slik lovforslagets § 5-5, 5. ledd åpner for. Forslaget om at utestengning ikke lenger skal være betinget av vedtatt forelegg eller rettskraftig dom, reiser imidlertid flere rettssikkerhetsmessige spørsmål som burde vært berørt, bl.a. hvilke krav som skal stilles til skyld og bevis, og hvordan sikre likebehandling. Dersom departementet ønsker å gå videre med en slik endring, er det viktig at fjellstyrets adgang til utestenging uten at det foreligger

rettskraftig dom eller vedtatt forelegg, kun gjelder ved brudd på fiske- og jaktregler gitt i eller i medhold av fjelloven, og regler fastsatt av fjellstyret.

I tillegg bør fjellstyret kunne utestenge personer som er ilagt overtredelsesgebyr for brudd på offentligrettslige fiskeregler. Vi viser i den sammenheng til at et forslag om å innføre hjemmel til overtredelsesgebyr i naturmangfoldloven har vært på høring.

I statsallmenning med lakseførende vassdrag som er omfattet av kravet om pliktig organisering i lakse- og innlandsfiskeloven § 25, plikter staten, som rettighetshaver, å følge opp vedtak om utestenging som er gjort i medhold av lokale fiskeregler fastsatt av fiskerettshavernes fellesforvaltning, jf. forskrift om pliktig organisering og drift av vassdrag med anadrome laksefisk § 9. Dette betyr at fjellstyret skal nekte å skrive ut fiskekort i et forvaltningsområde, til personer som er blitt utestengt fra dette forvaltningsområdet iht. de lokale fiskereglene. Ettersom Miljødirektoratet erfarer at det hersker noe usikkerhet om fjellstyret har hjemmel til å utestenge personer fra fiske på statsallmenning på grunnlag av slike vedtak, vil vi understreke at grunnlaget for utestenging i slike tilfeller følger av lakse- og innlandsfiskeloven § 25 med forskrift, og ikke er betinget av en hjemmel i fjelloven. Det hadde vært hensiktsmessig om dette ble presisert i forarbeidene til loven. Alternativt kan det i loven presiseres at fjellstyret skal nekte å skrive ut fiskekort til personer som har blitt utestengt etter vedtak med hjemmel i lakse- og innlandsfiskeloven § 25.

Til §§ 5-8 5-9,5-11 og 5-12 - retten til jakt og fangst

Utvalget har i stor grad opprettholdt gjeldende regime når det gjelder rettigheter til jakt og fiske i statsallmenning. Dette er noe vi støtter.

Retten til storviltjakt, unntatt jakt på villrein, er nå regulert direkte i loven. Fjellstyrets kompetanse til å regulere villreinjakten er regulert direkte i § 5-11. Dette er et fremskritt og gir en forutsigbar rettslig situasjon.

Vi ser at utvalget har funnet det formålstjenlig i § 5-11 å ta inn en hjemmelsbestemmelse for fjellstyrets arbeid med overgangsavtaler og lagsjakt. Dette er en god løsning.

Til § 5-15 Pris på fiskekort

Miljødirektoratet støtter flertallets forslag om at Kongen skal ha hjemmel til å gi forskrift om pris på fiskekort, se kommentarene til § 5-4. Vi støtter også flertallets forslag om at det skal være lik pris for fiske med stang og håndsnøre for innenbygdsboende og utenbygdsboende.

Til § 5-16 Reguleringar i fisket

Miljødirektoratet støtter forslaget om at fjellstyret også skal kunne gjøre innskrenkninger i fiske med stang og håndsnøre på annen måte enn ved å begrense antallet fiskekort. Dette betyr at fjellstyret kan gi regler om begrensninger i fisketid og redskapsbruk som også gjelder ved fiske med stang og håndsnøre. Vi støtter også en videreføring av regelen om at fjellstyret kan frede et område helt for fiske i en periode på opptil 10 år. Vi antar at vedtak etter første og andre ledd skal være biologisk begrunnet, noe som med fordel kan presiseres i lovteksten.

Vi stiller spørsmål ved at det legges opp til forskjellige saksbehandlingsrutiner knyttet til regler hjemlet i første og andre ledd. Kommunen har uttalerett ved beslutninger etter første ledd, jf. utkast til § 5-7, men ikke etter vedtak om fredning etter andre ledd, selv om dette er mer inngripende vedtak mht. allmennheten tilgang til fiske. På bakgrunn av utkastet til § 10-2, antar vi imidlertid at kommunen kan påklage et vedtak om fredning etter forvaltningslovens regler, selv om denne typen vedtak ikke har karakter av å være enkeltvedtak. Vi noterer oss også at vedtak om

fredning etter andre ledd ikke lenger skal ha departementets godkjenning, uten at vi kan se at dette er begrunnet nærmere.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
Avdelingsdirektør

Trond Flydal
Seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.